

Viri Teppo-Pärnä, arkkitehti:

Vanhan hyväksyminen ja sietäminen – filosofiaa ja käytännön rakennussuojelua

Kuvaesitelmä Meidän Turku ry:n seminaarissa 26.9.2009

(En käsitellyt varsinaista käytännön rakennussuojelua eli rakennusten jatkuvaa ylläpitoa ja varovaista kohentamista – enkä tuota ekologisuuttakaan kovin paljon)

Tämän hetken puheenaiheita, joita pidetään ekologisina tai muuten hyväksyttävänä

- Yleisesti hyvänä pidetty ajatus, keskustojen tiivistäminen: kaupunkien 'harmaanruskean vyöhykkeen' lisäksi tunkeudutaan puistoihin käyttäen lyömäaseena ajatusta asumisen tuomista keskustaan
- Pelon maantiedettä käytetään lyömäaseena puistoihin rakentamiselle (Vartiovuori, Samppalinnan kylki)
- Ilmastonmuutosta käytetään maaseudulla työkaluna, kun halutaan rakentaa keskustan tuntumassa olevat maisemallisesti tärkeät pellot
- Kevyen liikenteen ylikorostus (Aurajoen ylitys Kauppiaskadun päästä – tuhoaa kansallismaiseman) – kuka itse asiassa hyötyy tästä sillasta, kannattaa miettiä!
- Energian säästämisen ylikorostus: vanhat rakennukset alkavat taas voida pahoin, kun kokonaisuutta tarkastelematta eristetään ja tiivistetään.

Onko itse kaupunki ja kaupungin rakennetun ympäristön luomat elämykset unohdettu 2011-hankkeessa? Ihmiset arvostaisivat persoonallista ja vanhaa leimaa kantavaa Turku...

Kuvakavalkadin runko

- Ristiriitainen, kiireinen, muistofragmentteja säilyttänyt, kerroksellinen Turku
- Voiko kerroksellisuutta sietää (Torinkulma, Koulukatu)? Postmoderni tarkastelutapa hyväksyy epätäydellisyyden ja epäyhtenäisyyden.
- Voiko vanhuuden ja kuluneisuuden näkymistä sietää (Pinellan maalikerrokset) – onko siisteys ja eheys ja 'edustavuus' tärkeämpää?
- Mittakaava: Turku ei lähtenyt Centro storico -linjalle, vaan kaupunki on kasvanut koko ajan samoille sijoilleen. Ulkomaalaisen vieraan kysymys: "Onko kaupunki pahasti pommitettu?"
- Suojelun korvaaminen – ei voi ilmeisesti ehdottaa, kun pelätään Pandoran lipasta... Joskus kyllä olisi paikallaan? Turussa on rakennettu paljon pihojen takaosiin, jotta kadunvarren arvorakennus säästyy – korttelien sisäosat ovat uhattuina tai tuhottuja (Rettiginrinne, Ingmanin talo, Humalistonkatu 14, Koulukadun kulma)
- Joskus Turussa on suojeltu vain julkisivu. Kulissikohtelua ehdotettiin myös Cafe Noiriin
- Esitin esimerkkejä erikokoisista suojelukiistoista torin kiveyksestä Porsan säilyttämiseen – monet ovat edelleen ajankohtaisia (torinkulma, Kakola, Sininen talo, tori)
- Pitääkö kaupunkikuvan olla yhtenäinen? (Kuvaesimerkkejä 'epäjatkuvuuskohtista' – kun rakennusta tehdessä on ollut suuri kaupunkikuvallinen idea, joka kuitenkin tyssännyt (Aurakatu 1 – Verdandi, Kristiinankatu 1 – Apteekkimuseon ympäristö, Turun Sanomat umpipäätyineen)

- Syklit: Näin on aina ollut – edellinen tyylikausi ja rakentamisen tapa on kauhistuttavaa seuraavan polven mielestä. Väljä empirekaava oli vastakohta vanhemmalle tiheälle rakennustavalle, 1800-luvun lopun palatsimaiset tehorakennukset olivat vastaisku matalalle puutalokaupungille jne.
- Esitin esimerkkejä vanhasta rakennuksesta, jolla täysin uusi käyttö (telakkahallista salitilaksi, verkatehtaasta asumisoikeustaloksi, rautatehtaasta yliopistotiloiksi jne.). Hienoa, että edes rakennusten runko ja julkisivut säilyneet – jos purku oli vaihtoehtona.
- Rakennussuojeluongelmia:
 - o Yksityiskohtien suojelu: esimerkiksi ikkunat ovat lainsuojattomia arvorakennuksissakin.
 - o Usein taloja ylikorjataan niin, että kaikki uusitaan (turkulainen esimerkki olisi Arkenin edessä oleva puutalo) eivätkä sen vaiheet siis paljastu katsojalle.
 - o Rekonstruktio, kuoliaaksi vaiettu ongelma. Jokainen aikakausi suhtautuu eri tavoin (turkulainen ikuisuusaihe: Raatihuone).
 - o Jäykät normit (esimerkkinä vanha Porsan pienleipomo, jonka tulevaisuus oli vaakalaudalla, kun pieneen tilaan vaadittiin inva-wc).
 - o Alkuperäisen tai totutun funktion säilyttäminen – onko joskus tärkeää? (Paimion parantola – voisiko olla muussa käytössä? Porsan sosiaalinen rakenne? Kristiinankatu 1:n virallisuus muistoissa?)

- Miten kaupunki säilyisi viehkona, selittämättömänä, visuaalisesti kiehtovana (liikennevirran valot...!), palveluiltaan 'vanhanaikaisen', mosaiikkimaisena ja kaikin tavoin eloisana?

(ei kai muuta ratkaisua ole kuin pitää näitä asioita jatkuvasti esillä, miettii esitelmöitsijä...)